

Streszczenie

W praktyce klinicznej i badaniach epidemiologicznych nadal zbyt rzadko analizowane jest funkcjonowanie seksualne człowieka w kontekście różnych problemów zdrowotnych, w tym nadmiernej masy ciała, stanowiącej jedno z głównych wyzwań zdrowia publicznego XXI wieku. Oryginalność rozprawy polega na kompleksowej analizie zależności między nadmierną masą ciała a funkcjonowaniem seksualnym, obejmującej szereg czynników biologicznych, psychologicznych oraz społeczno-demograficznych oraz z zastosowaniem różnorodnych technik wielowymiarowego modelowania statystycznego.

Celem rozprawy doktorskiej była analiza związku między nadmierną masą ciała a funkcjonowaniem seksualnym, z uwzględnieniem zarówno efektów bezpośrednich, jak i pośrednich związanych z oceną zdrowia, czynnikami psychospołecznymi oraz uwarunkowaniami demograficznymi. Podejście analityczne pozwoliło też na określenie znaczenia funkcjonowania seksualnego jako wskaźnika powiązanego z innymi komponentami zdrowia i dobrostanu.

Podstawę rozprawy stanowi cykl czterech publikacji naukowych wydanych w latach 2024-2025 w języku angielskim o łącznej wartości Impact Factor 7,3 i 440 punktów MNiSW. Do analiz wykorzystano dane z ogólnopolskich, reprezentatywnych badań populacyjnych przeprowadzonych w latach 2020 i 2021 (N=3000 i N=2500) oraz z badania przeprowadzonego w 2022 r. wśród czterech grup zawodowych pracowników ochrony zdrowia (N=2340). W badaniach zastosowano zróżnicowane metody analityczne, w tym hierarchiczne modele regresji liniowej, ogólne modele linowe (GLM), modele regresji logistycznej wielomianowej oraz modele równań strukturalnych (SEM).

Uzyskane wyniki potwierdziły, że nadmierna masa ciała jest zjawiskiem powszechnym w analizowanych populacjach i wiąże się z gorszą oceną funkcjonowania seksualnego. Udowodniono, że wskaźnik BMI w powiązaniu z tym obszarem ma charakter wieloczynnikowy i w dużej mierze pośredni. Szczególnie istotną rolę odgrywiają subiektywna ocena zdrowia oraz samoocena atrakcyjności fizycznej, które pośredniczą w relacji między BMI a funkcjonowaniem seksualnym. Jednocześnie w grupie pracowników ochrony zdrowia dobrostan seksualny pozostaje istotnie powiązane z poziomem stresu, jakością snu i wypaleniem zawodowym.

Wyniki rozprawy wskazują, że funkcjonowanie seksualne powinno być traktowane jako istotny element oceny zdrowia i jakości życia u osób z nadmierną masą ciała. Uzyskane wyniki podkreślają potrzebę uwzględniania tej sfery w praktyce klinicznej oraz w projektowaniu interwencji zdrowotnych zgodnych z biopsychospołecznym modelem zdrowia i opieką skoncentrowaną na osobie (*patient-centered*).

Słowa kluczowe: nadmierna masa ciała, otyłość, BMI, funkcjonowanie seksualne, zdrowie seksualne, jakość życia.

Summary

In both clinical practice and epidemiological research, human sexual functioning is still too rarely examined in the context of various health problems, including excess body weight, one of the major public health challenges of the 21st century. The originality of this dissertation lies in its comprehensive analysis of the relationship between excess body weight and sexual functioning, incorporating a range of biological, psychological, and sociodemographic factors and employing various multivariate statistical modeling techniques.

The aim of this doctoral dissertation was to analyze the relationship between excess body weight and sexual functioning, taking into account both direct effects and indirect effects related to self-rated health, psychosocial factors, and demographic characteristics. This analytical approach also made it possible to assess the importance of sexual functioning as an indicator linked to other components of health and well-being.

The dissertation is based on a series of four research articles published in 2024–2025 in English, with a combined Impact Factor of 7.3. The analyses drew on data from nationally representative population surveys conducted in 2020 and 2021 ($N=3,000$ and $N=2,500$), as well as a 2022 survey of four occupational groups of healthcare workers ($N=2,340$). A variety of analytical methods were used, including hierarchical linear regression models, generalized linear models (GLM), multinomial logistic regression models, and structural equation models (SEM).

The results confirmed that excess body weight is prevalent in the studied populations and is associated with poorer self-reported sexual functioning. The relationship between BMI and this domain was shown to be multifactorial and largely indirect. Subjective health ratings and self-perceived physical attractiveness played a particularly important mediating role in the relationship between BMI and sexual functioning. At the same time, among healthcare workers, sexual well-being was significantly associated with stress levels, sleep quality, and occupational burnout.

The findings suggest that sexual functioning should be regarded as an important element of health and quality-of-life assessment in people with excess body weight. They also highlight the need to address this dimension in clinical practice and in the design of health interventions consistent with the biopsychosocial model of health and patient-centered care.

Keywords: excess body weight, obesity, BMI, sexual functioning, sexual health, quality of life.